

tie'. Bij open opdrachten produceert een kandidaat naast iets wat te herleiden is tot de beoogde doelstellingen, óók iets anders. Deze formulering geeft al aan hoe moeilijk het is het begrip creativiteit in een beoordelingsmodel te omschrijven, laat staan te kwantificeren.

Hoewel onderzoeken naar de kwaliteit van beoordelingsmethoden niet de meerwaarde van de analytische methode hebben aangetoond, ligt het toch voor de hand om in onderwijssituaties – waar jurybeoordelingen moeilijk realiseerbaar zijn – de analytische methode te hanteren, al was het alleen maar om beter zicht te krijgen op de deelvaardigheden die aan het eindproduct ten grondslag liggen. In dergelijke situaties zal de open opdracht voornamelijk beoordeeld worden op de onderliggende vaardigheden en voor het overgrote deel op convergentie berusten. Omwille van de validiteit en betrouwbaarheid is dit in examensituaties toch de enig juiste en de enig haalbare keuze, lijkt me.

Noten

- 1 G. Jansen en H. Wesdorp, De waarde van eindexamenopstelcijfers, Levende Talen 1973.
- 2 Het International Baccalaureate is een diploma dat internationale scholen voor secundair onderwijs verstrekken aan geslaagde kandidaten. Dit diploma heeft ook een internationale erkenning voor toelating tot het hoger of academisch onderwijs.
- 3 Language A-1 guide van het International Baccalaureate, 2005.
- 4 Donald Treffinger a.o. A guide for Educators. NRC-GT, US, 2002.

Gastcolumn

Diploma of rijbewijs?

Als u het mij vraagt, zijn het vooral de media die over de eindexamens jaarlijks in paniek raken. Veel meer dan de deelnemers zelf.

Laat ik nou eens uit de doeken doen hoe het mijn zoon, die dit jaar eindexamen havo doet, vergaat. Bij hem niets van zenuwen, ongerustheid, stress of wat dies meer zij. En toch zou hij zich enige zorgen moeten maken, want hij nam ruimschoots de tijd om zijn schoolloopbaan inhoud te geven. Hij is bijna negentien en zakte onlangs voor zijn rijexamen. Een klein foutje werd hem fataal: hij bleef te lang op een invoegstrook rijden. Ingreep. Einde examen. Exit Henk.

Maar deze examentijd is voor hem een hele 'rielekste' tijdsbesteding zoals hij dat noemt. Zo af en toe heeft hij nog een lesuurtje op school en daarnaast een baantje bij een drukkerij om zijn zakgeld op peil te houden. 's Avonds tref ik hem meestal voor de televisie aan en daarna gaat hij nog even bij een van zijn vriendjes langs om de gebeurtenissen van de dag door te nemen.

Ik heb ook steeds sterker de indruk dat het veel moeilijker is een rijbewijs te halen dan een schooldiploma. Ik heb daar zelf ook enige ervaring mee. Als ik me goed herinner, deden wij in de jaren zeventig met dertig leerlingen eindexamen atheneum en er zakte er maar een. Ik meen uit krantenberichten van voorgaande jaren begrepen te hebben dat landelijk gezien ongeveer 95 procent van al die kandidaten ook daadwerkelijk slaagt.

Zo zoon, zo vader: net als bij Henk was mijn weg naar het behalen van een rijbewijs een martelgang. Drie keer ging ik onderuit voordat ik het begeerde papiertje kreeg. De toon waarop ik door de rijexaminator werd bejegend was ook om te huilen: het waren bevelen die als volgt klonken: 'Hier links! Achteruit indraaien. Achteruit zeg ik! Hier parkeren!'. Hoe anders waren de bemoedigende woorden van de surveillerende docenten in de examenzaal: 'Veel succes! Het zal wel meevallen hoor! Zit je goed? Glaasje water?' En overal vriendelijke gezichten. Bovendien nog een hoeveelheid borden in de school waarop stond: 'stilte examens'. Vergelijk dat eens met een rommelige situatie in de binnenstad waar je examen moet doen. Nooit een bord gezien met 'stilte rijexamen'.

We moeten echt eens ophouden met dat gezeur over gestreste jongens en meisjes die examen moeten doen. Laten we onze aandacht richten op al die duizenden die proberen een rijbewijs te halen. Want de kans dat zij zakken is veel groter!